

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/155/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2519202958
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2519202958.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako otec, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa matky: A. C. D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. XXX/XX, E., právne zastúpená: JUDr. Juraj Jurovský, advokát so sídlom Vajanského 1955/58, Piešťany a otca: D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. B. XXXX/XX, E., právne zastúpený: JUDr. Filip Geleta, advokát, so sídlom Kukučínova 24, Banská Bystrica, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 28. marca 2023, č.k. 13P/200/2019-621, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I maloletú A. zveril do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, výrokom II uložil matke povinnosť platiť na maloletú A. výživné vo výške 300 eur mesačne vždy do 20. dňa v mesiaci vopred do rúk otca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, výrokom III oprávnil matku stretávať sa s maloletou A. každý nepárny týždeň v čase od piatku od 16,00 hod. nepretržite do nedele do 18,00 hod., počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin v nepárnom kalendárnom roku od 22.12. od 8,00 hod. nepretržite do 30.12. do 18,00 hod., v párnom kalendárnom roku v čase od 29.12. od 8,00 hod. nepretržite do 06.01. do 18,00 hod., počas jarných prázdnin každý párný kalendárny rok od prvého dňa prázdnin od 8,00 hod. nepretržite do konca týždňa do nedele do 18,00 hod., v deň menín maloletej A. v nepárnom kalendárnom roku od 16,00 hod. do 19,00 hod., počas letných prázdnin v nepárnom kalendárnom roku v čase od 01.07. od 8,00 hod. nepretržite do 15.07. do 20,00 hod., v čase od 01.08. od 8,00 hod. nepretržite do 15.08. do 20,00 hod., v párnom kalendárnom roku v čase od 16.07. od 8,00 hod. nepretržite do 31.07. do 20,00 hod., v čase od 16.08. od 8,00 hod. nepretržite do 31.08. do 20,00 hod., počas veľkonočných sviatkov v párnom kalendárnom roku v čase od piatku od 8,00 hod. nepretržite do nasledujúceho utorka do 18,00 hod. s tým, že otec je povinný maloletú A. na stretnutie s matkou riadne pripraviť a v určenom čase ju v mieste svojho bydliska matke odovzdať a matka je povinná otcovi maloletú A. v určenom čase v mieste bydliska otca vrátiť. Výrokom IV súd rozhodol, že mení rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/236/2010 z 15. apríla 2011 v časti týkajúcej sa starostlivosti o maloletú A. a výrokom V. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil právne podľa ustanovení § 121 Civilného mimosporového poriadku (CMP) a podľa § 25 ods. 1, 2, § 26 § 62 ods. 1 až 5, §75 ods. 1, §78 ods. 1, ods. 3 Zákona o rodine, a vecne tým, že návrh otca na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej A. (ktorá v dôsledku správania sa matky voči maloletej požiadala otca cez letné prázdniny, či by mohla u neho bývať) posúdil ako dôvodný, nakoľko od posledného rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletej došlo k podstatným zmenám pomerov odôvodňujúcich zmenu pôvodného súdneho rozhodnutia. Matka s návrhom nesúhlasila, vyhovením návrhu by podľa nej došlo k vytrhnutiu dieťaťa z jeho prirodzeného prostredia, ktoré má u matky, kde má vytvorené podmienky na zdraví vývoj a výchovu, návrh považovala za tendenčný, keď mala za to, že skutočným dôvodom jeho podania je výživné na maloletú, ktoré sa otec opakovane už od roku 2012 snaží znížiť.

3. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že na čas po rozvoze rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/236/2010 zo dňa 15.04.2011, bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky a otec zaviazaný výživným v sume 160 eur mesačne, zároveň súd upravil styk otca s maloletou, následne Okresný súd Piešťany rozsudkom č. 9P/122/2012 - 211 zo 07.05.2015 zmenil pôvodný rozsudok v časti úpravy styku otca s maloletou a rozsudkom č. 9P/37/2015 - 225 z 25.10. 2016 zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletej A. zo sumy 160 eur mesačne na sumu 260 eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2015 do 31.05.2016 a s účinnosťou od 01.06.2016 znížil vyživovaciu povinnosť otca k maloletej A. zo sumy 260 eur na sumu 200 eur mesačne a uložil mu povinnosť splatiť aj nedoplatok na zročnom výživnom. Neskôr podaný návrh otca na zníženie výživného ako aj návrh matky na zvýšenie výživného bol rozsudkom zo dňa 31.10.2019 zamietnutý. Otec maloletej uzatvoril v roku 2019 manželstvo, býva spolu s dvoma deťmi (synom C., nar. dňa XX.XX.XXXX a dcérou H., nar. dňa XX.XX.XXXX) a manželkou, ktorá je na materskej dovolenke, otec pracuje ako vojenský policajt s priemerným mesačným zárobkom cca 2.000 eur netto. Matka býva s dvoma deťmi – maloletou A. a maloletou I. E., nar. XX.XX.XXXX a manželom v rodinnom dome v jej osobnom vlastníctve, pracuje ako vojsková psychologička s priemerným mesačným zárobkom cca 1.900 eur netto a poberá rodinné prídavky na dve deti. Maloletá A. navštevuje 5. ročník ZŠ, má mimoškolské aktivity, je zdravá. Súd na návrh kolízneho opatrovníka nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých a zo znaleckého posudku č. 4/2021 z 15.04.2021 znalkyne PhDr. Alžbety Zradulovej vyplýva, že maloletá má úzky, primeraný citový vzťah k obom rodičom, znalkyňa kladne hodnotila výchovu A. zo strany matky a nedoporučovala zverenie do starostlivosti otca, nakoľko A. je v nebezpečnom vývinovom období a bola by pre ňu obrovská záťaž, keď by zistila, že i v prostredí otca sa musí prispôbovať. Otec namietal výsledky znaleckého dokazovania, podľa názoru otca bol znalecký posudok vypracovaný kolegiálne, s čím matka nesúhlasila, s posudkom sa stotožňovala a uviedla, že so znalkyňou sa absolútne nepozná, majú odlišné funkcie, ona pracuje ako klinický psychológ a matka je vo vojsku. Matka poukázala na disharmonickú osobnosť otca so schizoidnými rysmi, so silnou potrebou ovládania iných, pričom maloletá je v citlivom veku, kedy potrebuje matku a stabilné prostredie. Súd opakovane vypočul maloletú A. a to na pojednávaní dňa 18.08.2022 a dňa 28.03.2023, ktorá si neželala, aby mali rodičia vedomosť o obsahu jej výpovede, preto bola jej výpoveď zaznamenaná na samostatnej nahrávke a dňa 19.08.2022 bola neodkladným opatrením odovzdaná do starostlivosti otca a súd upravil styk matky s maloletou. Zo správ kolízneho opatrovníka mal prvoinštančný súd zistené, že maloletá má vhodné podmienky u každého z rodičov, pričom kolízny opatrovník aj viackrát zisťoval názor maloletej, napr. dňa 18.10.2019, 04.06.2020, 27.04.2021. Z priebežnej správy z Referátu poradensko-psychologických služieb Martin z 02.08.2022 vyplýva, že maloletá A. má vytvorený vzťah s oboma rodičmi, hoci vzťah k matke je toho času oslabený, od otca pociťuje viac náklonnosti, spoľahlivosti a porozumenia, primerane sa prispôsobila novej situácii a otec pri zmene bydliska maloletej prejavuje motiváciu uchovať citovú väzbu a vzťah maloletej s matkou, aj napriek väčšej vzdialenosti. Na zmenu domácnosti a školy sa maloletá A. rýchlo adaptovala, naďalej udržiava kontakty s kamarátmi v A., je veľmi komunikatívna, extrovertná a spoločenská. Počas uskutočneného stretnutia nebolo badať ťažkosti s prispôbením sa na zmenu starostlivosti alebo prežívanie stresu a úzkosti, či iných výrazne negatívnych emócií, ktoré by mohli potencionálne ohroziť primeraný vývin maloletej. I podľa aktuálnej správy zo sociálneho šetrenia v domácnosti otca z 16.03.2023 súdu vyplynulo, že maloletá nastúpila do 8. ročníka na ZŠ vo E. a podľa správy od triednej učiteľky je adaptovaná, v kolektíve obľúbená, svedomito sa pripravuje na vyučovanie a je aktívna, patrí medzi vyznamenaných žiakov, zo strany otca je starostlivosť dobrá, so školským zariadením spolupracuje, zúčastňuje sa všetkých triednych schôdzok, osobná hygiena a celková starostlivosť o maloletú bola hodnotená vysokou úrovňou. Navštevuje ZUŠ vo E., odbor hudobný a výtvarný. Otec pri pohovore uviedol, že s maloletou nemajú žiadne výchovné problémy a uviedol, že matka málo kontaktuje dcéru. Rozhovor s maloletou A. bol vykonaný bez prítomnosti otca, táto uviedla,

že je v škole spokojná, psychologičku už nenavštevuje, nakoľko už necíti potrebu psychologického poradenstva, s matkou sa má stretávať každý druhý víkend, matka si ju preberá v domácnosti otca, kontaktuje ju len občas. S matkou netrávia čas samostatne, vždy je s nimi matkin manžel alebo dcéra z druhého vzťahu. Maloletá uviedla, že v domácnosti otca je spokojná a naďalej by chcela u otca bývať.

4. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania a berúc do úvahy postoj a názor maloletej súd návrhu otca vyhovel. Konštatoval, že maloletá A. je vzhľadom na svoj vek (14), rozumovú, mentálnu a intelektuálnu vyspelosť plnohodnotne schopná pomenovať svoje potreby a tieto aj náležite vyhodnotiť. Po opakovanom rozhovore s maloletou A. na pojednávaní v neprítomnosti rodičov a za prítomnosti kolízneho opatrovníka sa potvrdilo jej želanie zostať žiť v domácnosti u otca spolu s jeho rodinou (manželkou a dvoma maloletými deťmi), kde sa cíti šťastne a bezpečne. V rámci jej druhého výsluchu sa nepotvrdili výhrady matky voči starostlivosti o maloletú zo strany otca, maloletá A. svoje želania a túžby nezmenila, naďalej zostala konzistentná v otázke výberu, ktorému z rodičov má byť zverená do osobnej starostlivosti a s ktorým z rodičov sa bude pravidelne stretávať. Rešpektujúc jej plné právo na ochranu súkromia v zmysle čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa a vyslovenú požiadavku, aby rodičia nepočuli jej výpoveď, súd jej ďalšie vyjadrenia neuvádza a zvukové nahrávky z jej výsluchu a rovnako ako aj písomný záznam sú k dispozícii len pre úradné účely.

S poukazom na uvedené, súd rozhodol tak, že maloletú A. zveril do osobnej starostlivosti otca, u ktorého sa nepretržite nachádza od 20.05.2022, otec jej zabezpečuje všetku potrebnú starostlivosť, A. má v jeho domácnosti vytvorené vhodné podmienky, žiadne nedostatky vo výchove zo strany otca zistené neboli, otec si svoje rodičovské povinnosti plní zodpovedne, A. v jeho domácnosti zjavne prosperuje, čo sa odzrkadľuje v jej správaní, postojoch a názoroch, ako sama potvrdila, u otca sa cíti bezpečne a šťastne. Podľa názoru súdu je v najlepšom záujme maloletej, aby zostala v prostredí, kde je spokojná a kde má vytvorené pozitívne väzby s členmi otcovej rodiny a bolo by v rozpore s jej záujmom meniť toto prostredie, pretože je vysoko pravdepodobné, že takáto zmena by mohla negatívne ovplyvniť jej ďalší psychický vývin, čo by mohlo mať negatívny dopad na jej budúci život. Nakoľko kontakt s matkou je pre A. taktiež potrebný, keďže matka má v jej živote podstatnú a významnú úlohu, v rámci úpravy styku môže matka uplatňovať svoju rolu vo výchove maloletej A., môže na dieťa výchovne pôsobiť a udržiavať rodičovský vzťah a upevňovať citové väzby, ktoré aktuálne ochladli. Pokiaľ ide o vykonané znalecké dokazovanie, súd pri rozhodovaní o zmene zverenia maloletej do osobnej starostlivosti otca na znalecký posudok č. 4/2021 PhDr. Alžbety Zradulovej neprihliadol, pretože bol vyhotovený pred dvoma rokmi a za toto obdobie sa podstatne zmenili pomery hlavne u maloletej A., ktorá vyrástla a dospela a jednoznačne vyjadrila svoj názor a postoj.

5. Zároveň súd rozhodol o vyživovacej povinnosti matky voči maloletej, pričom prihliadol na to, že maloletá má 14 rokov, navštevuje 8. triedu ZŠ, má zvýšené výdavky v súvislosti s mimoškolskými aktivitami, navštevuje ZUŠ odbor hudobný a výtvarný. Otec vynakladá podľa jeho vyčíslenia na úhradu potrieb maloletej sumu 220 eur, do čoho nie sú zahrnuté výdavky spojené s nákupom školských potrieb, športových potrieb, školských aktivít ako sú výlety, exkurzie a pod., výdavky spojené s ošatením, obutím a stravou. Od poslednej úpravy výživného pred 6 rokmi, kedy súd zaviazal otca výživným v sume 200 eur mesačne, sa pomery zmenili a uplynutím času potreby maloletej vzrástli. Súdu mal za to, že výška výživného 300 eur zodpovedá odôvodneným potrebám maloletej A. a zohľadňuje možnosti, schopnosti, príjmové a majetkové pomery rodičov, ktorí obaja sú zamestnaní, priemerný mesačný čistý príjem matky za posledných 12 mesiacov bol 2.365,80 eur a otca 2.284,76 eur. Manžel matky mal čistý priemerný mesačný príjem za posledných 12 mesiacov 1.420,93 eur, manželka otca 844,45 eur. Matka má ešte jednu vyživovaciu povinnosť a otec má ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Každý z rodičov býva spolu s rodinou v rodinnom dome. Matka vyčíslila mesačné náklady v sume 1.707,33 eur, otec vyčíslil mesačné náklady v sume 1.337,90 eur. Vychádzajúc z uvedeného, možno konštatovať, že majetkové a príjmové pomery rodičov maloletej A. sú takmer rovnaké a pokiaľ matka vynakladá vyššie mesačné výdavky, na týchto sa podieľa aj jej manžel, ktorý dosahuje vyšší príjem ako manželka otca, navyše otec má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, kým matka jednu, pričom výkon jeho osobnej starostlivosti o mal. A. možno klásť na roveň finančnému zabezpečeniu jej výživy. Pri rozhodovaní o výške výživného vychádzal súd z priemerného mesačného príjmu matky 2.365,80 eur, 30 % z tejto čiastky je suma 709,74 eur, pri dvoch deťoch (mal. I. a mal. A.) je to suma 354,87 eur. Výživné 300 eur pre mal. A. je teda v súlade so zaužívanou súdnou praxou (v zmysle ktorej výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20-30% jeho čistého príjmu s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétneho prípadu), dostatočne pokryje

potreby maloletej a zodpovedá majetkovým pomerom, zárobkovým možnosťami a schopnosťami matky. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP.

6. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podala v zákonnej lehote odvolanie matka, namietajúca nedostatky v skutkových zisteniach, nevykonanie navrhnutých dôkazov, nesprávne právne posúdenie veci a nesprávny procesný postup súdu, ktorým jej znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dôvodila, že základný motív otca maloletej na zverenie dieťaťa do jeho starostlivosti je zbavenie sa povinnosti platiť výživné na maloletú, čo priamo mal potvrdiť na pojednávaní dňa 18.08.2022 kde uviedol, že všetci sa mu smejú, že platí výživné až 200 eur mesačne. Ďalej dôvodila, že nakoľko v zmysle výsledkov znaleckého dokazovania PhDr. Alžbetou Zradulovou, ktorá neodporúčala zveriť maloletú do starostlivosti otca, ale ponechať ho v doterajšej starostlivosti matky, zmanipuloval otec maloletú a vťahol ju do svojich zámerov s použitím vymyslených nepreukázaných skutočností. Vychádzajúc z tvrdení znalkyne, že maloletá sa chce otcovi zapáčiť a urobiť všetko preto, aby mala jeho obdiv, lásku a aby otca nestratila, uvedené nasvedčuje tomu, že maloletá sa dostala do područia otca a bola jeho významným nástrojom na dosiahnutie zamýšľaného cieľa, aby bola súdom zverená do jeho starostlivosti. Predovšetkým otec zinscenoval vymyslenú udalosť, že údajne partner matky mal dňa 04.05.2022 maloletú fyzicky napadnúť bez toho, aby matka proti tomu niečo urobila, pričom otec nepodal bezprostredne po uvedenej vymyslenej udalosti žiadne trestné oznámenie na matkinho partnera, ani maloletá nebola na lekárskom vyšetrení, uvedená vymyslená udalosť bola však dôvodom na podanie návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému súd aj vyhovel, ale na základe odvolania matky odvolací súd návrh otca zamietol (sp.zn. 9P/54/2022). Otec následne ohľadom tejto vymyslenej udalosti formálne podal po vyše dvoch mesiacoch dňa 20.07.2022 trestné oznámenie na manžela matky, konanie však bolo zastavené, ktorú závažnú skutočnosť súd v konaní len formálne konštatuje bez zohľadnenia súvislostí s vykonaným dokazovaním, čo matka považuje za rozporný postup s ust. § 191 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Súd sa nevyrovnal s týmto skutkovým zistením v kontexte ovplyvňovania maloletej jej otcom pri rozhodovaní, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Matka ďalej poukázala na to, že otec podal dňa 12.08.2022 opäť návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a súd, berúc za rozhodujúcu výpoveď maloletej na pojednávaní dňa 18.08.2022 a ignorujúc znalecké dokazovanie i zákonné podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, jeho návrhu vyhovel. Matka poukazuje na to, že otec realizoval svoj záver aj prostredníctvom komunikácie s kolíznym opatrovníkom, ktorému sústavne oznamoval skreslené skutočnosti týkajúce sa maloletej a snažil sa tak ovplyvniť jeho stanovisko, zobral tiež maloletú na pojednávanie dňa 28.03.2023, a súdu oznámil, že spolu s ním na pojednávanie prišla maloletá A., ktorá je pripravená pred súdom vypovedať, čím vlastne priznal, že maloletá je pripravená vypovedať (v jeho intenciách, čo bolo potvrdené výpoveďou maloletej, ktorá vypovedala v prospech otca), a súd tak aj na návrh kolízneho opatrovníka vykonal ďalší neplánovaný výsluch maloletej na uvedenom pojednávaní. Matka vytýka i kolíznemu opatrovníkovi, ktorý rovnako ako súd ignoroval závery vykonaného znaleckého dokazovania, ktoré podľa názoru súdu bolo prelomené výpoveďami maloletej na pojednávaniach dňa 18.08.2022 a 28.03.2023 a priklonil sa k návrhu otca.

7. V ďalšom matka poukazovala na to, že otec sa snaží eliminovať citovú väzbu matky s maloletou jej manipuláciou a vsugerovaním vymyslených skutočností a matka má obavu, že manipulácie zo strany otca spôsobia disharmonický vývoj osobnosti dieťaťa, čo vyplýva aj zo znaleckého dokazovania. Otec nemá predpoklady na zverenie do starostlivosti, čo potvrdzuje aj znalecký posudok, a tiež závery znaleckého posudku psychiatra MUDr. Daniely Martišovej citované na str. 5 v prvom odseku Konečného rozsudku na II inštancii vyneseneho Arcidiecéznym tribunálom rímskokatolícka cirkev trnavská arcidiecéza dňa 14.10.2021 pod sp.zn. 22/2020-TT vo veci nulity manželstva. Na základe týchto skutočností je nepochopiteľný postup súdu, ktorý nevyhovel návrhu matky na vykonanie dokazovania znaleckým posudkom psychiatra MUDr. Daniely Martišovej, považujúc takýto dôkaz za nie relevantný. Matka ho však považuje za právne významný bez ohľadu na to, pre aké konanie bol vypracovaný, nakoľko posudzuje z psychiatrického hľadiska osobu otca a teda jeho spôsobilosť na zverenie dieťaťa do jeho starostlivosti. Postup súdu je preto rozporný s ustanoveniami § 35 a článku 6 základných princípov CMP. Je pritom významné i to, že otec podal účelovo trestné oznámenie na menovanú znalkyňu až po pojednávaní dňa 18.08.2022 kedy hrozilo, že súd na návrh matky takéto dokazovanie znaleckým posudkom MUDr. Martišovej vykoná (hoci Konečný rozsudok vyneseneý Arcidiecéznym tribunálom dňa 14.10.2021 so závermi tejto znalkyne mal otec k dispozícii najmenej už od októbra, novembra 2021). Súd nebral do úvahy ani to, že trestné oznámenie otca bolo odmietnuté orgánmi činnými v trestnom konaní, nakoľko v tomto prípade nešlo o spáchanie trestného činu.

8. Matka ďalej vytkla súdu, že nesprávne podriadil svoje rozhodnutie práve obsahu výpovedí maloletej bez akéhokoľvek ďalšieho posúdenia významných súvislostí, ktoré matka uvádzala vyššie. Súd ani pri rešpektovaní článku 12 Dohovoru nemôže absolutizovať iba výsledky dokazovania vyplývajúce z výpovedí maloletej a ignorovať súvisiace skutkové zistenia ako komplex skutočností pre posúdenie čo je naozaj v záujme maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti matka vytýka aj kolíznemu opatrovníkovi, že pri zastupovaní záujmov maloletej nedostatočne uplatňoval svoje kompetencie. Napokon matka namietala aj dĺžku súdneho konania tri roky, ktorá je neprimeraná a rozporná so zákonnými lehotami. Nie je preto možné akceptovať ani argumentáciu súdu v bode 52 odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorú matka považuje za neobjektívnu. Uvedená okolnosť v dôsledku prieťahov v konaní nemôže byť na úkor porušenia práv účastníka konania, teda matky a matka túto okolnosť považuje v súvislosti s neprimeranou dĺžkou konania na súde prvej inštancie za porušenie jej práva na spravodlivý proces (skutočnosť, že súd neprihliadol na závery znaleckého posudku č. 4/2021 z dôvodu, že bol vyhotovený pred dvoma rokmi a za uvedené obdobie sa podstatne zmenili pomery hlavne u maloletej A. a táto jednoznačne vyjadrila svoj názor a postoj). Navyše nie je v súlade so zásadou hospodárnosti konania, aby finančné prostriedky boli vynaložené na vykonanie znaleckého dokazovania, na výsledky ktorého však súd z časového dôvodu v žiadnom smere neprihliadol.

9. Matka je tiež toho názoru, že súd nerozhodol správne ani v časti určenia výšky výživného. Súd na pojednávaní dňa 28.03.2023 začal túto otázku prerokovávať, potom riešil inú otázku a k výške výživného sa už nevrátil, preto nebolo známe akú výšku výživného určí súd a ako k nej dospel bez toho, aby sa aj matka mohla k tejto otázke relevantne vyjadriť, najmä v súvislosti so skutočnosťou, že matka so sumou 300 eur mesačne nesúhlasí. Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh otca v celom rozsahu zamietol, prípadne aby rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

10. Otec považoval odvolanie matky za nedôvodné, uviedol, že matka sústavne a účelovo zavádza okresný súd neúplnými, čiastočnými, vymyslenými informáciami. Neakceptuje rozhodnutie dcéry a sústavne atakuje štátne inštitúcie svojimi požiadavkami. Podľa názoru otca matka nejaví o dcéru záujem a jej záujem je čisto ekonomický, čo potvrdzuje i „záujem“ matky preberať dcéru u otca každý nepárny víkend, pričom za obdobie január 2023 až koniec mája 2023 si dcérku nebola prevziať celkovo 7-krát, nehovoriac o roku 2022, a možnosti neskoršieho prebratia odignorovala. Dcéru kontaktuje telefonicky len sporadicky. Súd neporušil žiadne procesné práva matky, v dostatočnej miere vykonal dokazovanie a všetky strany mali možnosť sa k veci vyjadriť, pričom rozhodnutie súdu vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Pokiaľ ide o znalecký posudok PhDr. Zradulovej otec uvádza, že s jeho vypracovaním od začiatku nesúhlasil, považoval ho za posudok kolegiálne vypracovaný medzi matkou, ktorá pôsobí ako vojenská psychologička a ustanovenou psychologičkou. Posudok sa nezakladal na pravdivých zisteniach, pričom počas konania sa k nemu vyjadrila aj samotná maloletá, ktorá uviedla, že k niektorým veciam sa vyjadriť nemohla, pretože ju znalkyňa zahriakla, odhliadnuc odd toho ako matka s jej matkou pripravovali maloletú dcérku na vyjadrenie, pričom ju účelovo nútili klamať, čo maloletá uviedla aj kolíznemu opatrovníkovi. Otec tiež poukazuje na to, že znalecký posudok je len jeden z mnohých dôkazov v konaní a v znaleckom posudku na strane 36 v bode 6 sa uvádza, že obaja rodičia sú dostatočne kompetentní, aby boli schopní vychovávať deti. Pokiaľ ide o podané trestné oznámenie, opísaná udalosť bola konzultovaná s matkou maloletej ako aj s kolíznym opatrovníkom. Aj napriek tomu, že dcéra trvala na trestnom oznámení na manžela matky, bol to otec, ktorý ju odhovril a to z dôvodu, aby matka nesvedčila proti manželovi a navyše dcéra nemala žiadne zranenia, takže celé trestné oznámenie by bolo postavené na tvrdení maloletej proti tvrdeniu manžela matky. Neskôr toto oznámenie podali na základe právneho poradenstva a len z dôvodu zneužitia tejto udalosti matkou pred Krajským súdom v Trnave, kedy matka poukazovala na to, že otec nepodal na ňu trestné oznámenie a teda sa nemohlo nič stať. Trestné oznámenie podávala dcéra a otec do jej výpovede ani ďalších výpovedí pred Okresným súdom Piešťany nemal možnosť zasiahnuť. To, že otec maloletú dcéru vzal na pojednávanie dňa 28.03.2023 súviselo s taktikou matky, ktorá v týždni pred pojednávaním účelovo telefonicky oznámila na ÚPSVaR Piešťany, že maloletá zmenila názor a chce ísť bývať znova do E. a následne bol otec kontaktovaný ÚPSVaR Martin, kde ho vyrozumel o uvedenej skutočnosti. Vzhľadom na to, že toto tvrdenie matky sa nezakladalo na pravde a od posledného pojednávania uplynulo dlhé obdobie, otec zväžil situáciu a vzal dcérku na toto pojednávanie aby sa sama k veci vyjadrila, čo matke evidentne nebolo po vôli. Pokiaľ ide o tvrdenia matky o obmedzovaní jej kontaktu s maloletou, ide o výmysel, pretože tak ako uviedol vyššie, matka si po maloletú viackrát vôbec

neprišla a neakceptovala ani návrhy zo strany otca pokiaľ ide o neskoršie prebratie. Vzťah matky a maloletej je naštrený z dôvodu, že o maloletú sa vo E. starali prevažne starí rodičia. Konečný rozsudok arcidiecézneho tribunálu bol vypracovaný len pre potreby rímskokatolíckej cirkvi a uvedený znalecký posudok resp. odborné vyjadrenie bolo vypracované len vo veci anuity manželstva a len na základe výpovedí známych matky maloletej, otec sa žiadneho znaleckého dokazovania ani uvedeného konania žiadnym spôsobom nezúčastňoval a v predmetnej veci aj podal trestné oznámenie na znalkyňu MUDr. Martišovú. Je preto nepochopiteľné ako matka môže poukazovať na právny význam uvedeného v otázke posudzovania osoby otca z psychiatrického hľadiska. Pokiaľ matka poukazuje na hrozbu narušenia zdravého psychického, mentálneho a osobnostného vývoja maloletej, táto je tu len zo strany matky, ktorá všetky svoje povinnosti sústredila na svojich rodičov (napr. nechala dcéru bývať u svojho otca od decembra 2021 až do apríla 2022 pokiaľ neumrel, nehľadiac na dôsledky psychického stavu maloletej, keďže otec matky bol v tom čase už veľmi chorý). Otec je toho názoru, že maloletá sa vzhľadom k svojej rozumovej dispozícii vie vyjadriť k zásadným otázkam ohľadne vzťahu k rodičom, k bývaniu a k vlastným potrebám a vzhľadom aj na jej vek je absurdné ignorovať výsledky dokazovania, ktoré vyplývajú z jej výpovedí, keďže bola vypočutá súdom nielen dňa 18.08.2022 ale aj 28.03.2023 a neprimeraná dĺžka konania, ani podaný znalecký posudok nie sú na úkor práv účastníka (matky), nakoľko súd vykonal vypočutie maloletej dňa 28.03.2023 a teda skutkový stav aktualizoval. Rovnako korektné postupoval súd pokiaľ ide o procesné práva účastníkov aj pri určovaní výživného, nie je teda pravdou, že matka sa k uvedenému nevyjadrila, k otázke výživného sa vyjadrili všetci účastníci konania. Vzhľadom na uvedené považoval napadnutý rozsudok za správny.

11. Matka v odvolacej replike považovala tvrdenie otca o jej ekonomickom záujme na veci nielen za nepravdivé a účelové ale navyše neoriginálne, nakoľko práve ona v konaní poukazovala na takýto motív otca na podaní návrhu. Otec sa od roku 2008 do roku 2019 o maloletú nezaujímal a k podaniu návrhu na zmenu zverenia ho viedli len finančné dôvody. Pokiaľ otec poukazuje na mesiac január až máj 2023, matka v stanovených termínoch nemohla dieťa prevziať z dôvodu pracovných povinností, o čom je spôsobilá súdu doložiť listinné dôkazy, pričom otec odmietal odovzdať dieťa manželovi matky a takisto aj jeho matke v skoršiu hodinu v súdom stanovený deň, tiež odmietol odovzdať maloletú matke mimo stanovených termínov, keď matka prechádzala cez C. a chcela sa napr. na chvíľu s maloletou pred jeho domom stretnúť. Otec účelovo tvrdí zaujaté správanie znalkyne PhDr. Zradulovej a to aj voči maloletej pri jej vypočúvaní, avšak tieto tvrdenia nikdy neboli preukázané, rovnako ako otcove tvrdenia o údajnej príprave maloletej jeho matkou a starou matkou k výsluchu znalkyňou. Otec dostal maloletú do svojho kontrolovaného področia neodkladným opatrením vydaným na základe vymyslenej nikým a ničím nepreukázanej udalosti, zo strany otca ide o zneužitie maloletej na sledovaný zámer z hľadiska ľudského ako i právneho. Jeho kapciózne konanie v tejto veci je umocnené tým, že on nebol oznamovateľom tejto udalosti, ale maloletá, a tiež okolnosťou, že on maloletú odhovoril od podania oznámenia o vymyslenej udalosti. Ak by bola otcom tvrdená udalosť, ktorá sa mala stať 04.05.2022 skutočne pravdivá, nie je zrejmé, prečo by otec nechránil maloletú ale iniciatívne navrhol, že môže ísť do rodiny matky na prázdniny. Svojím vyjadrením k odvolaniu matky otec len potvrdzuje, že účelovo doviedol maloletú na pojednávanie dňa 28.03.2023, ktorú vopred inštruoval čo má vypovedať. Matka trvá na tom, že otec obmedzuje jej kontakt s maloletou tak, ako uviedla v odvolaní. Pokiaľ ide o sporadické telefonické kontakty matka uvádza, že uprednostňuje vzájomnú sms komunikáciu, ktorá je častejšie ako telefonovanie. Tvrdenie otca, že by sa o maloletú mali starať prevažne rodičia matky, je klamstvo aj so zreteľom na skutočnosť, že títo postupne zomreli (stará matka maloletej dňa XX.XX.XXXX a starý otec XX.XX.XXXX). V období od decembra 2021 do apríla 2022 otec matky býval vo svojom rodinnom dome vo E., kde po jeho odovodení sa matka maloletej o neho starala ako dcéra sa stará o otca. Otec matky bol celý čas mobilný, zhruba asi týždeň pred úmrtím bol imobilný, bol však hospitalizovaný a v nemocnici aj dňa XX.XX.XXXX. Je nesporné, že maloletá v tejto dobe bývala s matkou v A. a sporadicky chodila za svojím starým otcom, ktorého mala rada a niekedy aj u neho spala vo E., nikdy sa však o neho nestarala, starala sa o neho až do jeho úmrtia matka maloletej. V ďalšom matka vyvracia jednotlivé tvrdenia otca a zotrúva na podanom odvolaní a dôvodoch tam uvádzaných, je neprijateľné, aby návrhu otca na zmenu úpravy výkonu osobnej starostlivosti bolo vyhovené bez závažných zákonných a skutkových dôvodov pri doterajšej riadnej starostlivosti matky a matka má obavy o zdravý psychický vývoj maloletej a jej charakterové a osobnostné vlastnosti v dôsledku manipulácie zo strany otca.

12. Otec v odvolacej duplike rovnako zotrúva na svojom stanovisku. Nie je pravdou, že sa o dcéru nezaujímal, vždy sa o ňu staral, už v útlom veku, kedy matka po ukončení materskej dovolenky po ôsmich mesiacoch sa vrátila do práce a kým dieťa nastúpilo do jasli, staral sa o ňu s rodičmi otec.

Po rozvoze matka opakovane bránila otcovmu stretávaníu sa s dcérou, keď ju chcel navštíviť v škôlke a neskôr v škole bola matka za riaditeľom riešiť zákaz, pričom otec chodil za dcérou len počas prestávky cca na 10 minút aby ju chvíľu videl a odovzdal jej aspoň sladkosť. Vždy po dcéru vzorne chodil, trávil s ňou víkendy a snažil sa jej kompenzovať čas, ktorý spolu počas dvoch týždňov nemohli tráviť, rovnako aj výživné platil včas, čo sa v oboch prípadoch nedá o matke povedať. Otec nemieni viac opakovať dôvod, pre ktorý nechce odovzdávať maloletú manželovi matky. Preberanie a odovzdávanie má realizovať matka samotná, pričom nie je vždy v otcových možnostiach odovzdať matke dcéru skôr. Matka zrejme zabudla, ako sa správala k otcovi keď dieťa bolo zverené do jej starostlivosti. Je klamstvom tvrdenie, že by obmedzoval kontakt matky s dcérou, každý nepárny víkend je maloletá o 16.00 hod. riadne pripravená na stretnutie s matkou a skutočnosť, že matka túto možnosť nevyužíva, je jej problém. Matka mala maloletú nad rámec termínov určených neodkladným opatrením, mala tiež možnosť prísť na výchovný koncert v ZUŠ dňa 21.06.2023, čo nevyužila, tiež bola matka zo strany ÚPSVaR Martin kontaktovaná aj na konfrontáciu s maloletou počas jej psychologických sedení, ktoré iniciovala práve matka, avšak uvedené stretnutie odignorovala. Pokiaľ matka poukazuje na to, že otec priviedol maloletú na pojednávanie za účelom jej vypočutia, to sama dcéra sa chcela pojednávania zúčastniť, nakoľko si bola vedomá, že matka predostrie prekrútené fakty. Otec nepovažuje výchovné prostredie u matky za vhodné pre maloletú, keď podľa slov dcéry sa jej otčím prejavuje agresívne, dcéra bývala svedkom častých hádok medzi matkou a jej manželom. V ďalšom otec zotrval na svojich predošlých vyjadreniach.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP a § 62 CMP), preskúmal napadnutý rozsudok bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 CMP) s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), dospel k záveru, že odvolaniu matky nie je možné priznať úspech.

14. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie bola zmena úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej A. v časti zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, vykonanej rozsudkom Okresného súdu Martin, č.k. 10C/236/2010-46 zo dňa 15.04.2011. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či boli splnené podmienky pre zmenu výchovného prostredia maloletej zverením maloletej do osobnej starostlivosti otca, a tiež správnosť výroku o úprave styku matky s maloletou a výšky výživného.

15. Matka v odvolaní argumentoval najmä nedostatkami v skutkových zisteniach súdu, nevykonaním navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie skutočností, nesprávnym právnym posúdením veci a nesprávnym procesným postupom súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd však matkou vytýkané vady rozhodnutia nezistil.

16. Po preskúmaní podaného odvolania, rozsudku súdu prvej inštancie ako aj celého konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutočný stav v miere potrebnej pre rozhodnutie veci a vec správne posúdil i po právnej stránke. Súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie, v súlade s ustanovením § 191 Civilného sporového poriadku náležite tieto dôkazy vyhodnotil a s jeho záverom, že sú tu naplnené podmienky pre zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca, sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Už súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku vysporiadal s prevažnou časťou námietok matky uplatnených aj v odvolaní, a matka ani v priebehu odvolacieho konania neuviedla žiadne také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd, ktorý sa v celom rozsahu stotožňuje tak so skutkovými zisteniami ako aj s právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktorý v podrobnosti odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP), dopĺňa na zdôraznenie jeho správnosti a reagujúc na odvolacie námietky matky nasledovné:

17. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

19. Podľa § 24 ods. 4 ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

20. V prejednávanej veci išlo o zmenu existujúcej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej, v zmysle ktorej bola maloletá ešte v roku 2011 na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matky, otec mal upravený styk s maloletou a otcovi bola určená vyživovacia povinnosť na maloletú (naposledy vo výške 200 eur mesačne). Návrh na zmenu výchovného prostredia podal otec dňa 20.12.2019 z podnetu samotnej maloletej, ktorá mu počas jej pobytu u otca cez letné prázdniny komunikovala, že sa necíti dobre v rodinnom prostredí matky a požiadala otca, či by nemohla zostať u neho bývať, s čím matka zásadne nesúhlasila.

21. Právny základ pre rozhodovanie v tejto veci poskytovalo súdu ustanovenie § 26 Zákona o rodine, ktoré možnosť zmeny skoršieho rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností podmieňuje zmenou pomerov. Takouto zmenou sa v zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe súdov v oblasti rodinného práva rozumie len podstatná zmena okolností významných pre optimálnu úpravu tej-ktorej otázky a to zmena zistená porovnaním okolností existujúcich v čase predchádzajúceho rozhodovania a v čase rozhodovania o zmene v novom konaní iniciovanom v tomto prípade otcom maloletej. Súd prvej inštancie po zistení okolností rozhodujúcich pre posúdenie vhodnosti navrhovanej osobnej starostlivosti otca a ich porovnaním so stavom v čase skoršieho rozhodovania a stavom súčasným dospel k záveru, že podstatná zmena pomerov nastala a s týmto záverom sa odvolací súd stotožňuje.

22. Maloletá A. v čase rozvodu jej rodičov nemala ani tri roky a aj vzhľadom k útlemu veku bola prirodzene zverená do starostlivosti matky, ktorú úpravu navrhoval i sám otec (ostatne v tom čase prípadnú osobnú starostlivosť o dieťa by mu neumožňovali ani služby v práci, ktorú vykonával u E. A. E. J.). Je nepochybné, že samotným uplynutím viac než desiatich rokov sa pomery na strane účastníkov konania zmenili, maloletá A. vyrástla, je vo veku dospievania, navštevuje druhý stupeň základnej školy, venuje sa množstvu záujmových aktivít. Obaja rodičia medzičasom uzavreli nové manželstvá (otec v roku 2019 a matka v roku 2021) a majú ďalšie deti. Otec býva v rodinnom dome vo E. spolu s manželkou a dvoma deťmi a to synom C., nar. XX.XX.XXXX a dcérou H., nar. XX.XX.XXXX, pracuje ako vojenský policajt. Matka býva vo E. takisto v rodinnom dome spolu s manželom a dcérou I. nar. XX.XX.XXXX, pracuje ako vojenská psychologička. Maloletá A., ktorá od rozvodu bývala s matkou a s otcom sa stretávala, nemala žiadne výchovné problémy, starostlivosť zo strany matky bola riadna, v škole dosahovala výborné výsledky, venovala sa viacerým mimoškolským aktivitám. Maloletá komunikovala otcovi svoje pranie bývať s ním ešte v lete 2019, odkedy sa otec touto otázkou začal seriózne zaoberať, matke mala A. prvýkrát na jeseň 2019 povedať, že uvažovala, že by išla bývať k otcovi, načo jej matka povedala, že by jej bolo smutno, že domov má u mamy a k otcovi chodí na víkendy. Následne podal otec po zvážení požiadavky A. a dôvodmi, uvádzanými mu maloletou, na súd predmetný návrh. Počas konania bola maloletá na návrh otca neodkladným opatrením zo dňa 19.08.2022 odovzdaná do jeho starostlivosti a nachádza sa v nej doposiaľ.

23. Súd prvej inštancie sa v konaní správne zameril na zisťovanie najlepšieho záujmu maloletej, ktorý je prvoradým hľadiskom pri takomto rozhodovaní. Skúmal, v ktorom z výchovných prostredí budú najlepšie zaistené potreby maloletej a to nielen technické podmienky na výchovu a starostlivosť (bytové, materiálne a pod.) ale tiež emocionálne potreby maloletej, čím budú vytvorené predpoklady na zdravý psychický a fyzický vývoj dieťaťa. Vzhľadom na protichodné tvrdenia rodičov ohľadom vhodnosti výchovného prostredia a vzhľadom na vzájomné spochybňovanie osobnostných predpokladov na výchovu maloletej nariadil súd znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru psychológia (ktorá podala dňa 15.04.2021 znalecký posudok a bola aj vypočtá na pojednávaní dňa 09.07.2021), z ktorého vyplynulo,

že maloletá A. má úzky citový vzťah k obom rodičom. Vzťah medzi matkou a maloletou opísala znalkyňa ako blízky, matka vždy uprednostňovala a zabezpečovala jej potreby a záujmy, viedla ju k samostatnosti, pri výbere partnera bolo pre ňu dôležité, aký postoj k maloletej zaujme. Pokiaľ ide o vzťah k otcovi, prežívanie a správanie maloletej je poznačené skúsenosťou prerušeného kontaktu, snaží sa o jeho priazeň a má obavy, že by mohla o ňu znova prísť, otec má záujem zahrnúť ju plne do svojej rodiny a s jeho plánmi sa maloletá stotožnila. Uvedomujúc si závažnosť svojho rozhodnutia, cíti sa maloletá pod tlakom a pred znalkyňou už nezopakovala želanie zaznamenané na úrade práce sociálnych vecí a rodiny. Znalkyňa poukázala na to, že výchovné prostredie a predstavy rodičov sa odlišujú, ich komunikačná schopnosť je nedostatočná, zároveň poukázala na precitlivosť maloletej, ktorá je v nebezpečnom vývinovom období, má predispozíciu k disharmonickému vývinu osobnosti a potrebuje jednotné usmernenie, u otca sa zatiaľ prispôbovať nemusí, prostredie u otca je pre ňu nové, je v strede diania, má tam vždy program, veci si prikrášľuje a bolo by pre ňu zaťažujúce, keby zistila, že aj v prostredí otca sa musí prispôbovať, preto znalkyňa neodporúčala zmenu zverenia do starostlivosti otca. Súd pokračoval v dokazovaní a v priebehu konania opakovane maloletú vypočul, tak tomu bolo aj na pojednávaní dňa 18.08.2022 a tiež 28.03.2023, v oboch prípadoch maloletá jasne prejavila svoju vôľu bývať s otcom pri pravidelnom stretávaní sa s matkou a súd prvej inštancie sa napokon priklonil k zmene výchovného prostredia majúci dostatočne preukázané jednak želanie maloletej zostať žiť v domácnosti u otca spolu s jeho rodinou, kde sa cíti šťastne a bezpečne a jednak vyhodnotiac výchovné prostredie otca, vrátane členov jeho domácnosti, ako plne vyhovujúce požiadavkám na zabezpečenie plnohodnotnej starostlivosti o maloletú po všetkých stránkach, pričom prihliadol na skutočnosť, že maloletá sa u otca nachádza nepretržite od 20.05.2022, tento jej zabezpečuje všetku potrebnú starostlivosť a v jeho výchove neboli zistené žiadne nedostatky, naopak, podľa zistení súdu maloletá A. v jeho domácnosti zjavne prosperuje, čo sa odzrkadľuje v jej správaní, postojoch a názoroch a ako sama potvrdila, u otca sa cíti bezpečne a šťastne.

24. Odvolací súd posúdil odvolacie námietky matky a vyhodnotil ich ako neopodstatnené, keď zhodne so súdom prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za dostatočne preukázané, že je najlepšom záujme mal. A., aby zostala v prostredí, kde sa nachádza od mája 2022 a kde je spokojná a kde sú po všetkých stránkach naplnené jej potreby, pričom matka má cestou súdom upraveného styku zabezpečené udržiavanie pravidelného kontaktu s maloletou.

25. Pokiaľ matka v odvolaní namietala, že otec nemá osobnostné predpoklady na vykonávanie osobnej starostlivosti o maloletú, toto z dokazovania nevyplýva. Skutočnosť, že znalkyňa považovala výchovné prostredie matky za vhodnejšie pre harmonický vývoj maloletej, neznamená spochybnenie otcových rodičovských kompetencií. Absencia takýchto predpokladov na strane otca nebola v konaní ničím preukázaná, naopak, znalkyňa PhDr. Alžbeta Zradulová v posudku výslovne uviedla, že obaja rodičia sú dostatočne kompetentní aby boli schopní vychovávať deti. Vo výchove maloletej zo strany otca, ktorú tento zabezpečuje už vyše dvoch rokov, neboli zistené žiadne nedostatky a ako bolo uvedené vyššie, maloletá v jeho domácnosti prosperuje, je šťastná a spokojná. Vykonávanie matkou navrhovaného dokazovania závermi znalkyne psychiatricky MUDr. Daniely Martišovej, ktoré sú citované v rozsudku Arcidiecézneho tribunálu rímskokatolíckej cirkvi trnavskej arcidiecézy dňa 14.10.2021 vo veci nulity manželstva rodičov maloletej, považuje i odvolací súd za irelevantné vzhľadom na okolnosti, za akých sa psychiatricka k osobnosti otca vyjadrovala, jednak rozsudok obsahuje v bode, na ktorý sa matka odvoláva, iba výňatok z posudku znalca vytrhnutý z kontextu (dokonca bez uvedenia čísla znaleckého posudku a dátumu jeho podania), z rozsudku vôbec nevyplýva akým spôsobom, akými vyšetreniami a postupmi znalkyňa dospela k svojim záverom (pričom otec tvrdí, že dokazovanie bolo vykonávané bez jeho prítomnosti), nevyplýva z neho žiadne hodnotenie otca z hľadiska jeho spôsobilosti ako rodiča, ale je hodnotený ako manžel pre účely vyhlásenia nulitného manželstva. Takýto dôkaz potom pre účely predmetného konania nemá relevanciu a možno dôvodne pochybovať o jeho objektívnosti, pričom ani súdom ustanovaná znalkyňa PhDr. Alžbeta Zradulová nesignalizovala na strane otca žiadne patologické prejavy a súdu ani z vykonaného dokazovania nevyplývala žiadna potreba osobitného psychiatrického skúmania jedného či druhého rodiča. Súd prvej inštancie preto nepochybil, pokiaľ nevykonal uvedený matkou navrhnutý dôkaz.

26. Matka ďalej argumentuje v odvolaní tým, že návrh otca na zverenie dcéry do jeho starostlivosti bol podaný účelovo a jeho skutočným dôvodom bolo výživné (s poukazom na otcove vyjadrenie na pojednávaní a skutočnosť, že sa opakovane márne pokúšal výživné cestou súdu znížiť), takáto argumentácia matky ale nemôže obstáť. Ako vyplýva z ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine,

vyživovacia povinnosť rodiča nezaniká zverením dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti, dieťa sú totiž povinní naďalej živiť obaja rodičia, dokonca často sa práve na pleciah tohto rodiča presúva prevažná časť výživy dieťaťa, keďže pri určovaní výživného súdy len ťažko dokážu zohľadniť všetky výdavky dieťaťa, ktoré sa reálne pri uspokojovaní potrieb dieťaťa vyskytnú (množstvo neočakávaných, nepravidelných výdavkov), a ktoré v súdnom konaní je spravidla i vylúčené preukázať, takže tieto uhrádza v zásade rodič, ktorý dieťaťu zabezpečuje starostlivosť. Otec teda zverením maloletej do jeho osobnej starostlivosti nezískal žiadnu peňažnú výhodu oproti matke (zvlášť s prihliadnutím na výšku určeného výživného), prípadne oproti doterajšiemu stavu (kedy bol zaviazaný platením výživného v sume 200 eur mesačne).

27. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj námietku matky, že otec maloletú v konaní zmanipuloval a vtiahol do svojich zámerov s použitím vymyslených skutočností. Tieto tvrdenia matky preukázané neboli, a to ani znalcom ani inými dôkazmi predloženými v konaní. Odvolací súd nezdieľa spôsob, akým matka vníma a opisuje udalosť, týkajúcu sa tvrdeného napadnutia maloletej partnerom matky dňa 04.05.2022. Tvrdenie, že ide o udalosť vymyslenú (odhliadnuc od toho, že nejde o takú skutočnosť, ktorá by bola spôsobilá významne ovplyvniť výsledok tohto konania), nie je možné považovať za preukázané, keď samotný fakt, že maloletá nebola na lekárskom vyšetrení, a že otec nepodal bezprostredne po udalosti žiadne trestné oznámenie na matkinho partnera, uvedené nepreukazuje a ani skutočnosť, že konanie voči nemu bolo následne zastavené neznamená, že v danom prípade išlo o manipuláciu maloletej zo strany otca, zvlášť keď podľa tvrdenia otca práve maloletá A. mala trvať na trestnom oznámení na manžela matky. Manipulácia maloletej zo strany otca nebola preukázaná ani ohľadom prezentovaného názoru dieťaťa, ktoré sa prakticky počas celého súdneho konania konzistentne vyjadrovalo, že chce žiť s otcom a to tak pred kolíznym opatrovníkom ako aj pred súdom (len pred znalkyňou sa maloletá zdržala zaujať v tejto otázke postoj) a aj po odovzdaní do starostlivosti otca na základe neodkladného opatrenia súdu na svojom postoji naďalej zotrvala. V prípade, ak by do výchovy otca bola maloletá zverená pomocou lživých manipulácií z jeho strany, ako sa domnieva matka, je vysoko pravdepodobné, že by veľmi rýchlo pocítila negatívne následky v podobe diskomfortu v novom výchovnom prostredí a toto by nepochybne prejavila navonok (či už otcovi, matke, kolíznemu opatrovníkovi, psychológovi alebo súdu), čo sa však dodnes nestalo.

28. Matka vytykala súdu tiež to, že svoje rozhodnutie podriadil výlučne obsahu výpovedí maloletej bez akéhokoľvek ďalšieho posúdenia významných súvislostí. Toto však z obsahu napadnutého rozsudku nevyplýva. Je pravdou, že svoje rozhodnutie v otázke zverenia dieťaťa do starostlivosti otca súd neoprel priamo o záver znaleckého posudku PhDr. Alžbety Zradulovej, ktorá bola opačného názoru a nedoporučovala zmenu výchovného prostredia maloletej, považujúc výchovné prostredie matky za vhodnejšie pre maloletú, žiada sa však zdôrazniť, že znalecký posudok je len jedným z dôkazných prostriedkov, ktoré súd využije iba ak na posúdenie určitých skutočností sú potrebné odborné zdatnosti. Aj znalecký posudok možno podrobiť kritickému hodnoteniu, to neplatí o odborných záveroch v ňom obsiahnutých. Za odbornú otázku sa však nepovažujú právne otázky, o ktorých rozhoduje jedine súd, pretože právne posúdenie veci je vždy úlohou súdu na podklade vykonaného dokazovania. Súd teda musí rozhodnúť vo veci samej (v tomto prípade o tom, ktoré výchovné prostredie najviac zodpovedá najlepšiemu záujmu maloleteho dieťaťa) na základe skutkového stavu zisteného zo všetkých vykonaných dôkazov a práve takýmto spôsobom postupoval v danej veci prvoinštančný súd, ktorý vychádzal tak z odborných zistení znalkyne (ohľadom citových väzieb maloletej k rodičom, rodičovských kompetencií matky a otca, osobnosti maloletej atď.), ako aj z početných správ kolízneho opatrovníka o práci s rodinou maloletej, zo šetrenia pomerov v rodine, či pohovorov s maloletou, množstva listinných dôkazov, z výsluchov účastníkov konania a samozrejme príslušnú váhu bolo nutné pripísať i vóli maloletej A., ktorú táto mala možnosť prejaviť opakovane v priebehu konania, ako bolo uvedené vyššie. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca teda nezaložil iba a len na vyjadreniach maloletej ako tvrdí matka, svoje závery získané z pohovoru s maloletou vyhodnotil v kontexte ďalších vykonaných dôkazov a zároveň zobral do úvahy aj pranie samotnej maloletej žiť u svojho otca, keďže nemožno opomenúť fakt, že maloletá v jej veku je schopná podať autonómne, samostatné rozhodnutie s ohľadom na dlhotrvajúcu vzťahovú situáciu v rodinnom prostredí, dokáže sama vypovedať o skutočnostiach, ktoré prežíva a vyjadriť svoj názor. Otec má s maloletou silné citové väzby, je ako rodič spôsobilý a má na starostlivosť o dcéru vytvorené vhodné podmienky, a za danej situácie bolo preto práve potrebné mimo iného akceptovať aj názor maloletej, čo aj súd správne urobil.

29. Odvolací súd nezistil v postupe a rozhodnutí súdu prvej inštancie žiadne z pochybení vytykaných mu matkou a berúc do úvahy všetky zistené skutočnosti uzaviera, že rozhodnutie v časti zverenia maloletej

do osobnej starostlivosti otca je správne, keď je založené na dostatočne zistenom stave veci a vychádza zo správneho právneho posúdenia. To isté platí i o výroku o úprave styku matky s maloletou, vo vzťahu ku ktorému odvolateľka neuviedla žiadnu argumentáciu, s ktorou by bolo potrebné sa osobitne vysporiadať.

30. Matka napokon odvolaním napadla i výrok týkajúci sa jej vyživovacej povinnosti. Podstata odvolacej argumentácie spočívala v tom, že súd odňal matke právo konať pred súdom, ku ktorej vade malo dôjsť tak, že súd na pojednávaní dňa 28.03.2023 sa tejto otázke venoval nedostatočne, nebolo známe akú výšku výživného určí súd a ako k nej dospel, a že matka, ktorá so sumou 300 eur nesúhlasí sa nemohla k tejto otázke relevantne vyjadriť.

31. Odvolací súd preskúmal vec, avšak v procese rozhodovania o výživnom nezistil žiadne vážne nedostatky. Z obsahu spisu vyplýva, že konanie prebiehalo od 20.12.2019, kedy otec podal návrh na zmenu výchovného prostredia maloletej, v ktorom zároveň žiadal matku zaviazat' výživným na maloletú vo výške 300 eur mesačne. Matke bol návrh doručovaný na vyjadrenie (ku ktorému sa aj vyjadrila podaním z 20.05.2020), opakovane matka počas konania doručovala súdu listinné dôkazy o svojich majetkových a zárobkových pomeroch a tiež opakovane mala možnosť vypovedať na pojednávaniach, rovnako i jej právny zástupca, pričom listinné dôkazy na preukázanie majetkových pomerov rodičov boli na pojednávaní riadne oboznamované (por. zápisnicu z pojednávania dňa 28.03.2023 na čl. 616 spisu). Je teda zrejme, že matka mala od začatia konania až do vyhlásenia rozsudku dňa 28.03.2023 široký časový priestor na to, aby sa k otázke výživného vyjadrila. Pokiaľ túto možnosť dostatočne nevyužila, ani nemala pripomienky k vykonaným dôkazom, nenavrhol žiadne ďalšie relevantné dokazovanie k otázke výživného, a nevyužila možnosť vyjadrovať sa k nemu ani v rámci záverečnej reči, nemožno uvedené pripisovať za vinu súdu. Ani skutočnosť, že súd neoznámil pred vyhlásením rozsudku, akú výšku výživného určí a ako k nej dospel (aby sa aj matka mohla k tejto otázke relevantne vyjadriť), nezakladá nesprávnosť rozhodnutia, pretože takáto povinnosť súdu zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva.

32. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu vykonal dokazovanie ohľadom odôvodnených potrieb maloletej ako aj možností a schopností rodičov a ich majetkových pomerov v rozsahu postačujúcom pre rozhodnutie o vyživovacej povinnosti na maloletú, výsledky vykonaného dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôsledne vyhodnotil a správne porovnal pomery účastníkov v čase posledného rozhodovania o výživnom a ich aktuálne pomery konštatujúc podstatnú zmenu, ktorú aj správne zadefinoval a riadiac sa kritériami Zákona o rodine určil matke vyživovaciu povinnosť v správnej výške 300 eur. Pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, odkazuje odvolací súd na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje a zhodne so súdom prvoinštančným považuje výživné na maloletú A. v sume 300 eur za primerané. Odvolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti Metodiku pre výpočet výživného zverejnenú Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorá je síce materiálom odporúčacieho charakteru, jeho zámerom je však zjednocovať procesné postupy a rozhodovaciu prax súdov v rodinnoprávnej agende, a z tejto vyplýva, že v prípade existencie dvoch vyživovacích povinností k deťom vo veku maloletej A. a maloletej I. (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie vo veku 14 a 6 rokov), predstavuje primerané výživné na obe deti spolu cca 30% z priemerného čistého mesačného príjmu povinného rodiča (cca 16 % na staršie dieťa a 14% na mladšie dieťa), čo pri čistom príjme matky 2.365,80 eur predstavuje spolu 709,74 eur (zaokrúhlene 710 eur), z ktorej sumy by za primeranú bolo možné považovať u maloletej A. sumu až do výšky 378,5 eur. Keďže však maloletá nemá žiadne mimoriadne zvýšené výdavky (napr. za zdravotnú starostlivosť), má výdavky bežné, obvyklé vzhľadom na vek, vrátane bežných mimoškolských aktivít, treba považovať výživné v sume 300 eur, i s prihliadnutím na príjem otca maloletej, za primerané a určené správne.

33. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 387 ods. 2 CSP potvrdil v celom rozsahu ako vecne správny, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania.

34. Súčasne odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania a to za použitia ust. § 52 CMP v spojení s § 58 CMP a ust. § 396 ods. 1 CSP.

35. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.